

โครงการ	สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคไข้เลือดออกสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ปีที่ ๔ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
ปีงบประมาณ	สำนักงานโรคติดต่อทางสาธารณสุข สำนักอนามัย พ.ศ. ๒๕๗๐

๑. หลักการและเหตุผล

ไข้เลือดออกเป็นปัญหาสาธารณสุขสำคัญของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลก อาการแสดง ความรุนแรงแตกต่างกันได้ ตั้งแต่มีอาการคล้ายไข้เดงกี ไปจนถึงมีอาการรุนแรงและรุนแรงมาก จนถึงช็อกและ เสียชีวิต โดยกลุ่มอายุที่พบอัตราการป่วยสูงสุดมักอยู่ในช่วงวัยเรียน โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ ๑๐ - ๑๔ ปี และกลุ่ม อายุอื่น ๆ ที่ยังคงมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อในระดับสูง (ข้อมูลจากสรุปคำแนะนำการให้วัคซีนป้องกันโรค ไข้เลือดออก ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข) จากสถิติ ๓ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗) พบว่า ทั่วประเทศมีจำนวนผู้ป่วยมากกว่าปีละ ๑ แสนราย เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้ป่วย เฉลี่ยประมาณ ๘,๔๓๘ ราย โดยปี ๒๕๖๖ มีจำนวนผู้ป่วยมากที่สุด จำนวน ๑๕,๙๒๖ ราย กลุ่มอายุที่มีอัตราป่วย สูงสุด ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ ๕ - ๑๔ ปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ ๑๕ - ๓๔ ปี และกลุ่มอายุ ๐ - ๔ ปี ตามลำดับ ทั้งนี้ ไข้เลือดออกเป็นโรคที่ยังไม่มียารักษาเฉพาะและเป็นสาเหตุของการสูญเสียทั้งชีวิต สุขภาพ และ เศรษฐกิจของประเทศเป็นจำนวนมาก

การดำเนินงานควบคุมโรคไข้เลือดออกในปัจจุบันยังคงมุ่งเน้นไปที่การควบคุมประชากรยุงลายและ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ซึ่งช่วยลดการแพร่กระจายของโรคได้ระดับหนึ่ง แต่ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ทำให้ไม่สามารถควบคุมการระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การอนามัยโลกจึงมี คำแนะนำเรื่องการบูรณาการกลยุทธ์เพื่อควบคุมโรคสำหรับพื้นที่ที่มีการแพร่กระจายของโรคไข้เลือดออกในระดับมาก โดยพิจารณาถึงการให้วัคซีนไข้เลือดออกในระดับประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์การควบคุมโรคในพื้นที่ ดังกล่าว ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขของไทยได้แนะนำให้พิจารณาฉีดวัคซีนในกลุ่มที่พบอัตราการเสียชีวิตสูงสุด และ ในกลุ่มที่มีการเจ็บป่วยของโรคสูง ได้แก่ กลุ่มอายุ ๑๐ - ๑๔ ปี

สำหรับวัคซีนในประเทศไทย ปัจจุบัน มีวัคซีนไข้เลือดออกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา จำนวน ๒ ชนิด คือ “เดงวาเซีย” เลขทะเบียนยา ๒C ๓/๕๙ (NB) และ “คิวเดนกา” เลขทะเบียนยา ๒C ๔/๖๖ (NBC) โดยมีข้อบ่งชี้ในการใช้และคุณสมบัติแตกต่างกัน ดังนี้

เดงวาเซีย (Dengvaxia) เป็นวัคซีนเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์ ใช้สำหรับป้องกันโรคไข้เลือดออกที่เกิดจาก เชื้อไวรัสเดงกีซีโรไทป์ ๑,๒,๓ และ ๔ ใช้กับผู้ที่อายุ ๖-๔๕ ปี ด้วยการฉีดวัคซีน ๓ เข็ม ฉีดห่างกัน ๖ เดือน ทั้งนี้ ไม่แนะนำให้ฉีดเดงวาเซียในผู้ที่ไม่เคยติดเชื้อไวรัสเดงกีมาก่อน กรณีไม่ทราบแน่ชัดต้องตรวจเลือดเพื่อคัดกรอง สถานะการติดเชื้อไข้เลือดออกก่อน วัคซีนมีประสิทธิภาพในการป้องกันการติดเชื้อไข้เลือดออกโดยรวมประมาณ ร้อยละ ๖๕ และลดอัตราการนอนโรงพยาบาลลงได้ร้อยละ ๘๐.๘

คิวเดนกา (Qdenga) เป็นวัคซีนเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์ ใช้สำหรับป้องกันโรคไข้เลือดออกที่เกิดจากเชื้อไวรัส เดงกีซีโรไทป์ ๑,๒,๓ และ ๔ เช่นกัน ใช้กับผู้ที่อายุ ๔ - ๖๐ ปี ด้วยการฉีดวัคซีน ๒ เข็ม ฉีดห่างกัน ๓ เดือน ทั้งนี้ ไม่ต้องทราบสถานะการติดเชื้อไข้เลือดออกก่อนและไม่ต้องตรวจเลือดเพื่อคัดกรอง วัคซีนมีประสิทธิภาพ ในการป้องกันการติดเชื้อไข้เลือดออกโดยรวมประมาณ ร้อยละ ๘๐.๒ และลดอัตราการนอนโรงพยาบาลลงได้ร้อย ละ ๘๔.๑ อย่างไรก็ตาม วัคซีนไข้เลือดออกทั้ง ๒ ชนิดข้างต้น ไม่เป็นวัคซีนพื้นฐานในแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน โรค แต่เป็นวัคซีนทางเลือกซึ่งมีค่าใช้จ่ายสำหรับประชาชนที่ต้องการป้องกันโรคไข้เลือดออกด้วยการฉีดวัคซีน เช่น ในการฉีดวัคซีนเดงวาเซีย จำนวน ๓ เข็ม ราคาตลาดให้บริการราคาเข็มละ ๓,๐๐๐ บาท รวมกับค่าตรวจเลือดเพื่อ คัดกรองสถานะการติดเชื้อไข้เลือดออกอีก ๕๐๐ บาท คิดเป็นเงิน ๙,๕๐๐ บาท หรือการฉีดวัคซีนคิวเดนกา

จำนวน...

จำนวน ๒ เข็ม ราคาประมาณเข็มละ ๑,๗๐๐ บาท คิดเป็นเงิน ๓,๔๐๐ บาท ไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่น เช่น ค่าบริการทางการแพทย์ เป็นต้น เป็นเหตุให้เด็กจำนวนมากขาดโอกาสในการเข้าถึงวัคซีนโรคไข้อย่างปลอดภัย และเป็นความเสี่ยงของเด็กเหล่านี้ต่อการป่วยและสูญเสียทางสุขภาพและเศรษฐกิจจากการป่วยด้วยไข้อย่างรุนแรง

สำนักอนามัย โดยสำนักงานโรคติดต่อทางสาธารณสุข มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการเฝ้าระวังสอบสวนควบคุม ป้องกันการเกิดโรคติดต่อ สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค สนับสนุนวัคซีน จัดเตรียมเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางข้อมูลทางระบาดวิทยา ประสานเครือข่ายในการดำเนินการมาตรการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคติดต่ออย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดอัตราการป่วยและอัตราการตายได้ เห็นความสำคัญของการป้องกันโรคไข้อย่างรุนแรงที่สามารถป้องกันโรคได้ด้วยการฉีดวัคซีนและการป้องกันตัวส่วนบุคคล จึงได้จัดทำโครงการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคไข้อย่างรุนแรงสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคไข้อย่างรุนแรงในนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอัตราการป่วยสูง อันจะส่งผลในการลดอัตราการป่วย และการเสียชีวิตจากโรคดังกล่าว พร้อมทั้งลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยไข้อย่างรุนแรงด้วย

๒. วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคไข้อย่างรุนแรงให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๗๐ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๓๗ แห่ง ที่ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง (อ้างอิงจากจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา ๒๕๖๘)

๓. เป้าหมายของโครงการ

ให้บริการฉีดวัคซีนไข้อย่างรุนแรงแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๗๐ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๘,๑๑๓ คน (ที่มา: สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร) เนื่องจากเป็นวัคซีนใหม่ยังไม่ทราบอัตราการยอมรับวัคซีน ดังนั้นเพื่อมิให้เกิดการสูญเสียวัคซีนจึงได้ประมาณการกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ารับการฉีดวัคซีนที่ร้อยละ ๕๐ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด หรือประมาณ ๑๔,๐๕๗ คน

๔. ลักษณะโครงการ

๑. ประเภทโครงการเป็นโครงการตามยุทธศาสตร์ ที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยเป็นโครงการที่ดำเนินงานจบปีต่อไป

๒. โครงการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นยุทธศาสตร์ ๔.๕ การสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาพที่ดีครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญาและสังคม แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยืดหยุ่นต่อวิกฤตการณ์ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๑ เมืองสุขภาพดี (Healthy City) เป้าประสงค์ที่ ๑.๕.๖ อัตราป่วยตายด้วยโรคติดต่อที่สำคัญในเขตเมือง (ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ Benchmark) กลยุทธ์ที่ ๑.๕.๖.๑ เพิ่มความครอบคลุมของการได้รับวัคซีนป้องกันโรคติดต่อที่สำคัญ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกรุงเทพมหานครประจำปี ๒๕๗๐ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านสุขภาพดี ประเด็นการพัฒนา ๕.๑ สนับสนุนและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชนทุกกลุ่ม ประเด็นการพัฒนา ๕.๑.๓ อัตราป่วยจากโรคติดต่อและไม่ติดต่อลดลง แผนปฏิบัติการกรุงเทพมหานครประจำปี ๒๕๗๐ สำนักอนามัย โครงการสำคัญตามภารกิจของหน่วยงาน (ยุทธศาสตร์หน่วยงาน) ภารกิจพื้นฐานที่ ๑ สร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันและควบคุมโรค และมีความสอดคล้อง ๒๘ ประเด็นการพัฒนาตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี (ใหม่) ด้านสุขภาพดี ประเด็นการพัฒนา ๕.๑ สนับสนุนและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชนทุกกลุ่ม

๕. ระยะเวลา...

๕. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๙ ถึง กันยายน ๒๕๗๐ ณ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
จำนวน ๔๓๗ แห่ง

๖. แผนปฏิบัติการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐											
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. เสนออนุมัติโครงการ	←	→										
๒. ขออนุมัติงบประมาณ	←	→										
๓. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ				←	→							
๔. สำรวจจำนวนกลุ่มเป้าหมาย และจัดซื้อวัคซีนไขเลือดออก					←	→						
๕. ให้บริการฉีดวัคซีนไขเลือดออก และติดตามผล								←	→			
๖. สรุปผลการดำเนินโครงการ ให้บริการฉีดวัคซีนไขเลือดออกใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร												←

๗. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ สำนักอนามัย แผนงานป้องกัน
และควบคุมโรคติดต่อ ผลผลิตสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคและป้องกันโรคติดต่อ งบรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่าย
โครงการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคไขเลือดออกสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๓๒,๘๖๗,๕๐๐.- บาท (สามสิบสองล้านแปดแสนหกหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยบาทถ้วน)
รายละเอียดดังนี้

กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	กฎหมาย ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง
กิจกรรมที่ ๑ จัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์ โครงการ	นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔ ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา ๒๕๗๐	- ค่าจ้างเหมาจัดทำป้าย ไว้นิล จำนวน ๖๙ แผ่น (๖๙ x ๒ x ๕๐๐ บาท)	๖๙,๐๐๐.-	- พระราชบัญญัติการ จัดซื้อจัดจ้างและ บริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบ กระทรวงการคลังว่า ด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐
		- ค่าจ้างเหมาจัดทำแผ่นปลิว ขอความยินยอมให้ฉีดวัคซีน ไขเลือดออก จำนวน ๑๕,๐๐๐ แผ่น (๑๕,๐๐๐ x ๑.๕๐ บาท)	๒๒,๕๐๐.-	
		- ค่าจ้างเหมาจัดทำแผ่น ความรู้เกี่ยวกับวัคซีน ป้องกันโรคไขเลือดออก จำนวน ๒๙,๐๐๐ แผ่น (๒๙,๐๐๐ x ๔ บาท)	๑๑๖,๐๐๐.-	
		รวมเป็นเงิน	๒๐๗,๕๐๐.-	

กิจกรรมที่ ๒...

๘. ความเสี่ยงของโครงการและแนวทางการบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			แนวทางการบริหารความเสี่ยง
	โอกาสที่จะเกิด	ผลกระทบ	ระดับของความเสี่ยง	
ผู้ปกครองของกลุ่มเป้าหมายไม่อนุญาตให้ฉีดวัคซีนไขเลือดออก	๒	๓	ปานกลาง	กระตุ้นเตือน เร่งรัดประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการฉีดวัคซีน

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคไขเลือดออก
๒. อัตราการป่วยด้วยโรคไขเลือดออกในเด็กชั้น ป. ๕ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ลดลง

๑๐. การติดตามประเมินผล

๑๐.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ประเภทตัวชี้วัด	วิธีการคำนวณ/เครื่องมือในการใช้วัด	ระยะเวลา
ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการฉีดวัคซีนไขเลือดออก	ร้อยละ ๙๐	ผลผลิต	$\frac{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการฉีดวัคซีนไขเลือดออกครบชุด}}{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง}} \times 100$	พฤษภาคม ถึง กันยายน ๒๕๖๐

๑๐.๒ การติดตามความก้าวหน้า

รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการในระบบบริหารจัดการแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร (BMA Policy Tracking)

๑๐.๓ การประเมินผลโครงการ

สำนักงานโรคติดต่อทางสาธารณสุข สรุปรายงานผลการดำเนินการให้บริการฉีดวัคซีนไขเลือดออก

ลงชื่อ ปรีติ อิศรางกูร ผู้เสนอโครงการ

(นางสาวณัฐณี อิศรางกูร ณ อยุธยา)
ผู้อำนวยการสำนักงานโรคติดต่อทางสาธารณสุข
สำนักอนามัย

ลงชื่อ Imn ผู้อนุมัติโครงการ
(นางดวงพร ปิณิจเสติกุล)
รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย
ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักอนามัย